

Učebné osnovy predmetu

Občianska náuka

Forma štúdia: osemročné štúdium

Predmet je povinným predmetom podľa štátneho vzdelávacieho programu.

Ciele predmetu

Predmet vychádza z aktuálneho štátneho vzdelávacieho programu pre gymnáziá v príslušnej forme štúdia a v plnej miere rešpektuje formulované ciele predmetu. V príslušných ročníkoch štúdia rozpracováva ciele predmetu nasledovne:

Ročník	Konkretizované ciele predmetu v ročníku
1. ročník	Pochopiť jedinečnosť a neopakovateľnosť každého človeka v spoločnosti. Utvoriť si vedomie vlastnej identity a identity druhých ľudí. Akceptovať vlastnú osobnosť a osobnosť druhých ľudí. Rešpektovať a uplatňovať mravné princípy a pravidlá spoločenského spolunažívania a prebrať zodpovednosť za vlastné názory, správanie a dôsledky konania. Zorientovať sa v spoločenských a právnych faktoch tvoriacich rámec každodenného života. Uplatniť vhodné komunikačné prostriedky k vyjadrovaniu vlastných myšlienok, citov, názorov, postojov, k obhajovaniu vlastných postojov a k primeranému obhajovaniu svojich práv.
2. ročník	-----
3. ročník	Rešpektovať základné princípy demokracie a tolerance. Nadobudnúť rešpekt ku kultúrnym, náboženským a iným odlišnostiam ľudí a spoločenských skupín.
4. ročník	Pochopiť a vysvetliť základné ekonomické otázky spoločnosti. Rozlíšiť potreby, statky a služby. Na konkrétnych príkladoch aplikovať zásady zodpovedného hospodárenia. Kriticky posúdiť spotrebiteľské správanie. Orientovať sa na trhu práce. Rozvíjať finančnú gramotnosť.
5. ročník	-----

6. ročník	Pochopiť jedinečnosť a neopakovateľnosť každého človeka v spoločnosti. Utvoriť si vedomie vlastnej identity a identity druhých ľudí. Akceptovať vlastnú osobnosť a osobnosť druhých ľudí. Rešpektovať a uplatňovať mravné princípy a pravidlá spoločenského spolunažívania a preberať zodpovednosť za vlastné názory, správanie sa a dôsledky konania. Zorientovať sa v spoločenských, politických a právnych faktoch, tvoriacich rámec každodenného života. Uvedomiť si práva a povinnosti občana Slovenskej republiky. Rešpektovať základné princípy demokracie a tolerance. Uplatniť vhodné komunikačné prostriedky k vyjadrovaniu vlastných myšlienok, citov, názorov a postojov, k obhajovaniu vlastných postojov a k primeranému obhajovaniu svojich práv. Nadobudnúť rešpekt ku kultúrnym, náboženským a iným odlišnostiam ľudí a spoločenských skupín.
7. ročník	Zvládnuť základy ekonomickej a finančnej gramotnosti. Orientovať sa na pracovnom trhu aj v medzinárodnom meradle. Zvládnuť základný kategoriálny-pojmový aparát filozofie. Prezentovať filozofiu ako laboratórium ľudského myslenia a výkony filozofov ako inšpirujúcu ukážku toho, ako sa ľudské myslenie rodilo, v čase menilo a precizovalo v strete s inými myšlienkovými platformami.
8. ročník	-----

Vzdelávacie štandardy

Predmet vychádza z aktuálneho štátneho vzdelávacieho programu pre gymnáziá v príslušnej forme štúdia a v plnej miere rešpektuje formulované štandardy (obsahový a výkonový) pre príslušnú tematickú časť / tematický okruh. V tabuľke nižšie je uvedené rozdelenie jednotlivých tém do ročníkov štúdia, pričom k téme je následne priradená aj tematická časť / tematický okruh príslušného štátneho vzdelávacieho programu pre predmet. V štátnom vzdelávacom programe sú následne k tematickej časti / tematickému okruhu priradené jednotlivé štandardy

(obsahový aj výkonový). Priradením tematickej časti / tematického okruhu k danej téme v jednotlivých ročníkoch pripájame k téme aj konkrétne štandardy.

Ročník	Téma	Tematická časť / celok podľa ŠVP
1.	1. Poslanie a funkcie rodiny	Moja rodina
	2. Vzťahy v rodine, roly členov rodiny	
	3. Normy, pravidlá, práva a povinnosti v rodine	
	4. História mojej rodiny, zvyky a tradície	
	5. Komunikácia v rodine	
	6. Krízy v rodine	
	7. Problémy rodinného života a ich riešenie	
	8. Zdravý spôsob života	
	9. Voľný čas v mojej rodine	
	10. Naši príbuzní, priatelia, susedia	
	11. Dokumenty a zákon o rodine	
	12. Trieda ako sociálna skupina	
	13. Sociálne vzťahy v našej triede	Moja škola
	14. Komunikácia v triede	
	15. Práva a povinnosti žiakov v triede	
	16. Mimovyučovacia a mimoškolská činnosť.	
	17. Naša škola	
	18. Naša pani učiteľka	
	19. Čím by som chcel byť	
	20. História a súčasnosť mojej obce	Moja obec, región, vlasť, Európska únia
	21. Kronika a erb mojej obce	
	22. Významné osobnosti našej obce	
	23. Na čo som hrdá/hrdý v mojej obci	

[illegible]

	20. Demokracia. Voľby 21. Právo – právna norma, právna spôsobilosť 22. Protiprávne konanie – príklady 23. Ľudské práva a slobody 24. Základné dokumenty o ĽP – Dohovor o právach 25. Diskriminácia a jej prejavy v spoločnosti 26. Porušovanie práv dieťaťa v rodine, škole	Ľudské práva a slobody
4.	1. Základné ekonomické pojmy 2. Problém vzácnosti 3. Tri základné ekonomické otázky 4. Typy ekonomiky 5. Podnik a podnikanie 6. Trhová ekonomika – druhy a typy trhov 7. Trhový mechanizmus – dopyt a ponuka 8. Trhový mechanizmus – rovnováha 9. Konkurencia, spotrebiteľ a trh. Návrh plagátu na konkurenciu 10. Ochrana spotrebiteľa 11. Reklamácia tovarov/služieb – modelové situácie 12. Trh práce – dopyt a ponuka 13. Cena práce – mzda, odmeňovanie, benefity 14. Mobilita práce – pracovný trh a globalizácia 15. Kvalifikácia, rekvalifikácia, celoživotné vzdelávanie 16. Zručnosti a práca na „voľnej nohe“	Základné ekonomické pojmy, problémy a ich riešenia Trhový mechanizmus Trh práce

17. Trh práce v SR	
18. Pravidlá osobného rozpočtu	
19. Nezamestnanosť a jej formy	
20. Úloha úradov práce	
21. Hmotné zabezpečenie v nezamestnanosti	Nezamestnanosť a jej sociálno-ekonomický dopad
22. Práca, povolanie, zamestnanie, podnikanie	
23. Vzdelanie a príprava na výber povolania	Svet práce
24. Práca s internetom – ISTP, sprievodca svetom ponuky práce	
25. Písomné materiály uchádzača o zamestnanie	
26. Pracovný pohovor	
27. Podnik, podnikanie, podnikateľ	
28. Typy a druhy podnikov, živnosti	
29. Podnikanie jednotlivca v konkurenčnom prostredí	
30. Etický kódex podnikateľa	
31. Platidlá, peniaze, funkcie peňazí	Úloha peňazí a finančných inštitúcií
32. Euro, euro v SR	
33. Činnosť finančných inštitúcií – banky, poisťovne	
34. Peniaze a finančné inštitúcie – získavanie, zhodnocovanie	
35. Dane, daňová sústava, daňový úrad	
36. Daňové a odvodové povinnosti	
37. Poisťovne a poistenie	
38. Finančné produkty bánk, študentská platobná karta	

	39. Štátny rozpočet	
6.	1. Ľudská psychika, prežívanie a správanie v psychických procesoch. 2. Typológia osobnosti. 3. Ľudské schopnosti, motívy, postoje. Učenie a stratégie učenia sa. 4. Psychické zdravie a stres, duševná hygiena. 5. Spoločnosť, socializácia a individualizácia. 6. Sociálne vzťahy a sociálne skupiny. Status, rola, pozícia. 7. Rodina a typy rodinnej výchovy. Manželstvo. 8. Školská samospráva. 9. Sociálno-patologické javy v spoločnosti – šikanovanie, domáce násilie, látkové a nelátkové závislosti, extrémizmus. 10. Štát – znaky a formy štátu. 11. Ústava štátu – záruka právneho štátu. 12. Deľba štátnej moci. Územná a miestna samospráva v SR. 13. Demokracia a princípy demokracie – priama a nepriama. 14. Voľby a volebné systémy. 15. Ľudské a občianske práva. Dokumenty o ĽP. Systém ochrany ĽP. 16. Práva detí, žien a menších. 17. Právo a morálka v spoločnosti. 18. Právna norma, právny predpis a systém práva. 19. Odvetvia práva – občianske, rodinné a trestné.	Človek ako osobnosť Človek a spoločnosť Občan a štát Občan a právo

	20. Základy práva spotrebiteľa. 21. Orgány ochrany práva – súdy, polícia, prokuratúra, advokácia, notárstvo.	
7.	1. Problém vzácnosti. Základné ekonomické otázky. Druhy a typy ekonomík. 2. Národné hospodárstvo. 3. Trhové hospodárstvo, trhový mechanizmus. 4. Konkurencia, rovnováha a nerovnováha dopytu a ponuky. 5. Pracovný trh v SR a EÚ – dopyt a ponuka práce. 6. Cena práce – mzda a formy mzdy. 7. Mobilita práce, pracovný trh EÚ. 8. Kvalifikácia, rekvalifikácia, nezamestnanosť a jej formy. 9. Aktívna a pasívna politika zamestnanosti, úloha úradov práce. 10. Životné minimum, systém sociálnych dávok. Celoživotné vzdelávanie. 11. Vzdelanie a príprava na zamestnanie. 12. Pracovný pomer. Pracovná zmluva – vznik, zmena, zánik. Písomné dokumenty – profesijný životopis, žiadosť, motivačný list. 13. Personálne agentúry. 14. Podnik, podnikanie, podnikateľ. 15. Právne formy podnikania v SR. 16. Funkcie a formy peňazí, euro. 17. Finančné inštitúcie – banky, poisťovne a ich produkty. 18. Dane, daňové úrady. Daňové a odvodové	Základné ekonomické problémy a ich riešenie Trhový mechanizmus Trh práce Nezamestnanosť a jej sociálno-ekonomický dopad Svet práce Podnik a podnikanie Finančná gramotnosť

	povinnosti. 19. Vznik a vývoj filozofie z mýtického vedomia. Vzťah mýtu a logu. Filozofické otázky. Filozofické disciplíny. 20. Funkcie filozofie. Vzťah filozofie k vede, náboženstvu, umeniu, ideológii – k iným spôsobom osvojovania sveta. 21. Hľadanie miesta človeka v súradniciach sveta. Človek a príroda. 22. Vyhrotenie vzťahu človeka/spoločnosť a príroda. Ekologické problémy a zodpovednosť človeka. 23. Hľadanie alternatív k paradigme karteziánskeho dualizmu subjektu a objektu. 24. Filozofická kritika degradácie (filozofickej) múdrosti na (inštrumentálny) rozum. Technologický rozvoj a morálka – ich kolízny vzťah. Ekonomická efektívnosť – kritérium západnej civilizácie. 25. Hľadanie miesta človeka v súradniciach sveta. Človek a spoločnosť. 26. Sociálna utópia – filozofický projekt dobre usporiadanej a spravodlivej spoločnosti. 27. Platón – ideálny štát. 28. T. More a T. Campanella – renesančná sociálna filozofia. T. Hobbes – koncepcia spoločenskej zmluvy – Leviathan. 29. Marxistická filozofia a problém odcudzenia. K. Popper – koncept otvorenej spoločnosti. 30. Hľadanie miesta človeka v súradniciach sveta. Človek a transcendentno. Boh – vzťah viery a rozumu. Problém nevysvetliteľného. T.	Čo je filozofia a k čomu je dobrá Filozofický spôsob osvojovania si sveta
--	---	---

	Akvinský – existencia Boha. 31. Hľadanie istoty v neistom svete cez poznanie. 32. Filozofický dialóg ako základ filozofickej pravdy. Sokratovská irónia. Sofisti a ich sofizmy. 33. Descartova metodická skepsa. F. Bacon a jeho idoly. 34. Osvietenstvo rúca predsudky. 35. Vedecké poznanie vo filozofii pozitivizmu A. Comta. 36. Hermeneutika, rehabilitácia predsudkov. 37. Relatívne a absolútne poznanie. Nadčasový rozmer ľudského poznania. Poznanie ako funkcia moci – M. Foucault. 38. Sloboda – legitímna a nelegitímna, pozitívna a negatívna. J. Locke, J. J. Rousseau. 39. I. Kant – kategorický imperatív. Konaj len podľa tých životných maxím, pri ktorých môžeš zároveň chcieť, aby sa stali všeobecným zákonom. 40. Axiologický rozmer filozofického sveta. Hodnoty – ich relativizácia a absolutizácia. Nihilizmus vo filozofii F. Nietzscheho. 41. Ľudská existencia vo filozofii – teistická a neteistická. 42. Marxizmus, existencializmus, pragmatizmus. 43. Základy svetových náboženstiev.	Religionistika
--	---	-----------------------

Poznámka

Bez poznámky.

Vypracoval/a: Mgr. Iveta Marková

Dátum: 3. júla 2026